

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu i funduszków ces. król. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego, złożone na posiedzeniu ogólnego Zebrania Członków tegoż Towarzystwa w d. 22 lutego 1857 roku. 1858.

Szanowne Zgromadzenie!

Od ostatniego ogólnego Zebrania Członków naszego Towarzystwa w marcu r. z. odbył Komitet 21 posiedzeń zwyczajnych, na których obradował nad licznymi przedmiotami pośrednio lub bezpośrednio z gospodarstwem krajowem związek mającemi, już to udzielając objaśnień i opinii przez Władze krajowe zażądanych, już téż rozbierając wnioski i załatwiając życzenia przez Członków Towarzystwa wnoszone.

Statut Towarzystwa na ostatniem Zebraniu uchwalony, przedłożony został Wys. Prezydium krajowemu do Najwyższego zatwierdzenia, którego dotąd oczekuje.

Przedłożony również został uchwalony przez Was Statut dla zamierzonej szkoły praktycznej gospodarstwa wiejskiego, z prośbą o zatwierdzenie go i dozwole nie zbierania w kraju, drogą składek dobrowolnych, funduszków na utworzenie tego zakładu potrzebnych. Wys. Ministerjum Spraw wewnętrznych nie tylko przyjęło zamiar Towarzystwa z zupełnem zadowoleniem i upoważniło je do rozpisania składek, ale nadto zapewniło temu przedsięwzięciu wszelką z swęj strony pomoc i poparcie, wyznaczając przedewszystkiem z funduszków krajowych przez lat 5 po 2000 zlr. na potrzeby szkoły. Nie znalazło téż Ministerjum nic do nadmienienia przeciw uchwalonemu Statutowi; zażądało tylko przedłożenia sobie instrukcji dotyczącej przepisów utrzymania uczniów, szczegółowego rozkładu nauk, porządku życia w zakładzie, praw i obowiązków sług i nauczycieli, której ułożeniem wedle §. 13 Statutu miał się zająć Komitet. Czyniąc zadosyć powyższemu wezwaniu, osobna w tym celu wyznaczona Komissja, złożona z Członków Komitetu: *X. Jakubowskiego, Paszkowskiego, Szumańczowskiego, Wielogłowskiego i Rogojskiego*, wypracowała żadaną instrukcją, która szczegółowo przez Komitet roztrząśnięta i uchwalona, Wys. Ministerstwu przez pośrednictwo krajowego Prezydium przedłożoną została. Instrukcja ta, stanowiąca niejako dopełnienie i rozwinięcie Statutu szkoły, ogłoszoną zostanie drukiem, skoro tylko zatwierdzenie uzyska.

Komitet Wasz Panowie, upoważniony przez Ogólne Zgromadzenie do wszelkich czynności, któreby zamiar przez Towarzystwo powzięty założenia szkoły rolniczej najskuteczniej i najrychlej urzeczywistnić zdołały, silny przekonaniem, iż w sprawie dotyczącej tak żywo pomyślności gospodarstwa krajowego jest tylko wykonawcą woli i życzeń powszechnych, głośno i dobitnie objawionych, że mu zatém o pomyślnym

skutku przedsięwzięcia tego powątpiewać nie wolno, — nie wahał się ani chwili uczynić pierwszego na téj drodze stanowczego kroku, zawierając umowę o nabycie wsi Czernichowa w okręgu Krakowskim, którą z wielu przeważnych względów za odpowiednią celowi osądził.

Zachowując sobie szczegółowe sprawozdanie o stosunkach gospodarskich i finansowych téj majątności, do czasu objęcia jęj w stanowcze posiadanie; Komitet dziś tylko nadmienia, iż przedewszystkiem skłoniły go do nabycia Czernichow znajdujące się tamże obszerne murowane budynki, w dobrym stanie, a z łatwością i nie wielkim kosztem przerobić się mogące na cel pomieszczenia uczniów, uuczycieli i szkoły; co w dzisiejszych czasach znakomitą stanowić będzie oszczędność zakładowego kapitału. Za niemniej ważną okoliczność uważać również należy, iż Czernichów, jako Erbpacht, otrzymał zezwolenie zkapitalizowania dotychczas opłacanego rocznego kanonu, który to kapitał w ciągu lat 20 ratami umorzony zostanie; przez wnoszenie zatém opłat częściowych przyjdzie Towarzystwo do nabycia na własność kapitału, jakiby w innym razie z góry jednorazowo uiścić musiało, a to tém łatwiej, iż dochody roczne, na pokrycie rat wspomnianych, potrzebnych dostarczą funduszków. Rozległość pól i łąk do Erbpachtu należących nie jest wprawdzie znaczna, ale te są wyborne; a przytém jest wszelka nadzieja korzystnego nabycia drugiej połowy Czernichowa, niegdyś rządowej, a dziś własnością Banku narodowego będącej, przez co by szkoła około 270 morgów pola i lasu zyskała. Spełnienie zaś téj nadziei zdaje się tém bliższe, iż dyrekcja banku, przychylając się do życzenia przez Komitet objawionego, poleciła już oszacowanie swęj własności i przedłożenie Towarzystwu warunków pod jakimi sprzedaż jęj nastąpić będzie mogła.

Temi względami powodowany Komitet uznał za stosowne udzielić z swęj strony upoważnienie Prezesowi Towarzystwa do zawarcia umowy o zakupno Czernichowa z dotychczasowemi jego właścicielami, do objęcia téj majątności w administracją i wypłacenia należitości w terminach umową zastrzeżonych: dając zaś to upoważnienie, przyjął na siebie, osobno spisany aktem, solidarną odpowiedzialność za wszystkie ztąd wypływające skutki. Należałoby się spodziewać, iż krok ten Komitetu właściwe znajdzie uznanie, a liczne na cel szkoły wnioski dowiodą, iż nie przeceniał bynajmniej zacnych obywatelskich uczuć, ani szczeręj i gorliwęj chęci

współziomków przyłożenia się skutecznie do ogólnego dobra kraju, na której z zupełnym poległ zaufaniem.

Pomijając mniej ważne szczegóły umowy o nabycie Czernichowa na dniu 14 października r. z. zawartej i podpisanej, winniśmy nadmienić, iż cena wkupna ustanowioną została na 11,500 złr. m. konw., a Towarzystwo przejęło obowiązek opłacania rat zkapitalizowanego kanonu. Umowa ta uzyskała zatwierdzenie Sądu krajowego, jako władzy opiekuńczej nad jedną z małoletnich spółwłaścicielek, z tém nadmienieniem, iż skoro wedle dotychczas obowiązujących Statutów, Towarzystwo nasze nie ma oznaczonej prawnej reprezentacji na zewnątrz, przedłożonóm być winno Sądowi upoważnienie do téj czynności udzielone Prezesowi przez Ogólne Zebranie. Jeżeli Szanowne Zgromadzenie nie przeciw temu do nadmienia nie znajdzie, uchwała stosowna, protokółar nie spisana, przedłożoną mu zostanie do podpisu.

Zanim jeszcze otrzymano upoważnienie do rozpisania w kraju składek na założenie w mowie będącej szkoły, już wielu Szanownych Członków Towarzystwa pospieszyło z zapisaniem gotowości swój niesienia na ten cel ofiar; a świetna lista imienna uiszczonych dotąd szczodrych datków, przez pisma publiczne do wiadomości powszechnéj podana, jak jest z jednéj strony najdobitniejszym dowodem uznania ważności zamierzonego zakładu, tak téż nieplonną budzi otuchę, iż się stanie bodźcem i przykładem do odpowiedniéj każdemu w sprawie dobra powszechnego gorliwości. Odezwa Prezesa towarzystwa do Obywateli kraju, w pismach publicznych ogłoszona, wyjaśniła szczegółowo cele i korzyści szkoły rolniczej, wskazała oraz w jaki sposób zbieranie składek uorganizowanóm zostało; nie pozostaje nam przeto, jak nadmienić, iż ustanowiono dotychczas w tym celu 71 poborców powiatowych, stosowném upoważnieniem, instrukcją i kwitarjuszami opatrzonych.

Poborcami temi są:

W obwodzie Bocheńskim: w powiecie *Bocheńskim* Komar Henryk C. T., w p. *Brzeskim* Skarzyński Mieczysław C. T., w p. *Dobczyckim* Kałuski Jozafat C. T., w p. *Niepołomiczkim* Benië Atanazy C. T., w p. *Radłowskim* Lebowski Oswald C. T., w p. *Wielickim* Niedzielski Erazm C. K. T., w p. *Wojnickim* Dąbski Władysław C. T.

W obw. Jasielskim: w p. *Bieckim* Tabaczyński Ludwik C. T., w p. *Brzostkim* Fihauser Konstanty C. T., w p. *Dużańskim* Kobuzowski Cesław C. T., w p. *Frysztackim* Biesiadecki Władysław C. T., w p. *Gorlickim* Miłkowski Edward C. T., w p. *Jasielskim* Trzeciecki Franciszek C. T., w p. *Krośniańskim* Starowiejski Stanisław C. T., w pow. *Strzyżowskim* Skrzyński Ignacy, w p. *Zmigrodzkim* Steinkeller Piotr C. T.

W obw. Krakowskim: w p. *Chrzanowskim* Estreicher Aleksander C. T., w p. *Krzeszowickim* Chromy Dyzma C. K. T., w p. *Lisieckim* Wielogłowski Walery C. K. T., w p. *Mogilskim* Kirchmayer Julian C. T.

W obw. Rzeszowskim: w p. *Głogowskim* Jędrzejowicz Jan C. T., w p. *Łańcuckim* Gozdowicz Antoni, w p. *Niskim* Ryłski Leon C. T., w p. *Przeworskim* Fedorowicz Win-

centy C. T., w p. *Rozwadowskim* Bar. Horoch Kalikst, w p. *Rzeszowskim* Bogaliński Wincenty C. T., w p. *Tarnobrzegskim* Jan hr. Tarnowski C. T., w p. *Tyczyńskim* Jędrzejowicz Ludwik, w p. *Ulanowskim* Piotrowski.

W obw. Sandeckim: w p. *Czarnego Dunajca* Drohojowski Marcelli C. T., w p. *Ciężkowickim* Piasecki Feliks C. T., w p. *Grybowski* Hosch Ferdynand C. T., w p. *Krościeńskim* Marszałkiewicz Maksymilian C. T., w p. *Limanowskim* Romer Konstanty C. T., w p. *Krynickim* Uznański Aleksander, w p. *St. Sądeckim* Wyszowski Wincenty; w p. *N. Sądeckim* Dunikowski Jan C. T., w p. *Tymbarkskim* X. Kollor Jan C. T.

W obw. Tarnowskim: w p. *Dąbrowskim* Bogusz Aleksander C. T., w p. *Dębickim* hr. Romer Bronisław C. T., w p. *Mieleckim* hr. Wiesiołowski Franciszek C. T., w p. *Pilznieńskim* Bobrowski Włodzimierz C. T., w p. *Ropczyckim* Michałowski Władysław C. K. T., w p. *Tarnowskim* Stojowski Stanisław C. T. i hr. Moszczeński Stanisław C. T., w p. *Tuchowskim* Leśniowski Stefan C. T., w p. *Żabieńskim* hr. Załuski Józef C. T., w p. *Zassowskim* Toczyński Michał C. T.

W obw. Wadowickim: w p. *Andrychowskim* hr. Romer Feliks C. T., w p. *Kalwaryjskim* Brandys Wojciech C. T., w p. *Kentskim* Bar. Lariss Karol C. K. T., w p. *Makowskim* Znamięcki Franciszek, w p. *Oświęcimskim* hr. Bobrowski Wincenty C. T., w p. *Skawińskim* Konopka Józef C. T., w p. *Ślemieńskim* Milieski Walenty C. K. T., w p. *Wadowickim* Dąbski Gustaw C. T.

W mieście Krakowie: Bióro Towarzystwa rolniczego, wszyscy Członkowie Komitetu, tudzież Dr. Witski Adolf C. T. Adwok. kraj., Dr. Machalski Maksymilian C. T. Adwok. kraj., Dr. Zyblikiewicz Mikołaj C. T. Adw. kraj. Dr. Bockowski Juwenal Adjunkt prokuratorji, Thieriot Albert C. T. c. k. radca leśny.

Komitet wreszcie nie może pominąć w tém miejscu wy-nurzenia wdzięczności swojej tak wymienionym Członkom Komissji układającej instrukcją dla szkoły, jako téż Członkowi Komitetu *Wielogłowskiemu*, którego gorliwości mianowicie zawdzięcza powzięcie i przeprowadzenie myśli nabycia Czernichowa, urządzenie tamże tymczasowego nadzoru i wykonanie najpotrzebniejszych restauracji budynków, uorganizowanie wreszcie poboru składek na szkołę; Członkowi zaś Komitetu Drowi *Alth* za gorliwe zajmowanie się wszelkimi czynnościami prawnymi, jakich załatwienie kupna tego wymaga.

W dalszym ciągu zdania sprawy z czynności przekazanych Komitetowi przez ostatnie Ogólne Zgromadzenie, nie małej wagi być sądzimy podanie do Wys. Rządu dotyczące gorzelnictwa.

W podaniu tém wyłożył Komitet jak dalece zaprowadzenie gorzelnii podniosło stan gospodarstw w okolicach podgórskich naszego kraju, dając sposobność bo wypasu bydła, utrzymywania większej ilości inwentarza pożytkowego, dostarczając tém samym najłatwiej znaczną ilość nawozu dla

gruntów okolic tych najwłaściwszego; jak przemysł ten, pociągający za sobą rozległą uprawę ziemniaków, wpłynął bezpośrednio na poprawę gruntów, a pośrednio, przez zmniejszenie obszarów pod plony zbożowe w okolicach górzystych przeznaczonych, wywołał znaczniejszą produkcję ziarna w nizinach; jak przeto powodując zaprowadzenie trybu gospodarstwa w każdej okolicy najodpowiedniejszego warunkom miejscowego położenia, dobroczynnie wpływał na pomyślność ogólnego gospodarstwa krajowego. Przez kolejne wszakże zaprowadzanie coraz wyższego podatku od wyrobu wódki, małe gorzelnie czysto-gospodarskie znalazły się w położeniu nie pozwalającym im utrzymać spółzawodnictwa z wielkimi tego rodzaju zakładami fabrycznie prowadzonymi, które żadnego prawie dla rolnictwa nie przynoszą pożytku. Do tego nareszcie przyszło, iż wielu właścicieli widziało się zmuszonymi do zamknięcia swych gorzelnii, z wielką dla ich gospodarstw szkodą, jak przekonywają urzędowe wykazy statystyczne, wykazujące, iż od czasu zaprowadzenia podatku od wyrobu wódki i w miarę jego podwyższania, liczba gorzelnii w ruchu będących w Galicji, a mianowicie w obwodach podgórskich, coraz się zmniejszała, tak że dziś istnieje zaledwo trzecia część gorzelnii czynnych przed zaprowadzeniem podatku. Mimo tego summa ogólna wiader zacieru pozostała prawie taż sama; co właśnie dowodzi, iż z upadkiem małych gorzelnii gospodarskich, powstały większe, na znaczniejszy wyrób urządzone.

Zwracając tedy uwagę Wys. rządu na konieczną potrzebę udzielenia pewnego rodzaju protekcji przemysłowi czysto-gospodarskiemu, przedstawił Komitet jako najwłaściwszy ku temu środek, nie narażający przytém dochodów skarbowych na żaden uszczerbek, ustanowienie podatku stopniowanego wedle wielkości zacieru. Jakoż pobierając w małych gorzelniach po 12 kr. od wiadra, w większych po 18, a w największych po 24, pośredni ztąd dochód skarbowy odpowiadałby zawsze mniej więcej temu jaki dziś przynosi opłata 18 kr. od wiadra, bez różnicy na wszystkie gorzelnie nałożona; a to tępewnie, iż niżenie podatku dozwoliloby na nowo mniejszym gorzelniom rozpoczęcie czynności, w obecném rzeczy położeniu prawie niemożliwych.

Wys. Rząd krajowy zażądał od Towarzystwa opinji: czy sprzedaż i używanie wody słonej, jako środka zapobiegającego zarazie bydłecój i służącego do polepszenia karmy dla bydła, mogą być poczytywane za koniecznie potrzebne, obok istniejącej soli tak zwanej bydłecój; i czy podniesienie ceny wody słonej z 38 na 50 kr. za wiadro byłoby ze szkodą hodowli bydła, a mianowicie czy przy takiej cenie użycie jej jużby się nie opłacało, albo przynajmniej niedostępném było dla właścicieli małych gospodarstw?

W odpowiedzi swój Komitet starał się wyjaśnić, jak dalece użycie soli w ogólności sprzyja bydłu i naturze jego odpowiada, a w szczególe jak wszelką karmę poprawia i smaczniejszą czyni, przyspiesza wypas, przyczynia się do rychlejszego wykształcenia i szybszego wzrostu młodzieży i

t. d.; pod względem wreszcie higienicznym niezaprzeczone przedstawia korzyści, już to wpływając pośrednio na wzmocnienie natury bydłecia i utrzymanie go w stanie normalnym zdrowia, już tęp bezpośrednio, stanowiąc skuteczną prezerwatywę przeciw zarazom, jak o tęp zdają się przekonywać spostrzeżenia czynione w Hollandji i na Żuławach Nadbałtyckich, gdzie wyziewy morskie wiatrami napędzone osadzają części słone na pobrzeżnych pastwiskach, a bydło na nich utrzymywane rozwija się w kształty doskonałe, chorobom zaś u nas panującym nader rzadko podlega. Co się tyczy tak zwanej soli bydłecój, przez domieszanie różnych gorzkich ingrediencji w żupach przysposobianej, zrobiono uwagę, iż użycie jej u nas z razu dosyć chętne, zmniejszyło się znacznie z tego właśnie powodu, iż dodanie tych ingrediencji nadaje soli smak a może i zapach bydłu niemiły, skoro, jak liczne doświadczenia przekonały, pasza tą solą zaprawiona, zostaje często w żłobach nietkniętą; kiedy przeciwnie woda słona, rozcieńczona stosowną ilością wody źródlanej, okazuje się być zawsze najlepszą zaprawą karmy, którą wszelkie bydło chciwie spożywa, a opasowe szybko się na niej tuczy. Gdy zatęp cena soli kuchennej zbyt jest wysoką, ażeby użycie jej dla bydła mogło ogólne znaleźć zastosowanie, a sól tak zwana bydłeca nie zdaje się odpowiadać celowi, — nie wahałoby się wyrzec, iż woda słona czyli ropa zawsze będzie najwłaściwszą, a rozpowszechnienie jej użycia nader zbawienne w hodowli bydła wyrzec może skutki. Oświadczone przytęp, iż podwyższenie ceny tęp wody tęp mniej dałoby się usprawiedliwić, kiedy terażniejsza cena, 38 kr. za wiadro, nie może być uważana za niską, dla rolnika mianowicie zamieszkałego w większej od żup solnych odległości, zmuszonego nadto trudzić się za uzyskaniem pozwolenia do zakupna i ponosić kosztu stempla, świadectwa lékarza i t. p. Zdaniem przeto Komitetu podniesienie ceny wiadra do 50 kr. odpowiadałoby w wielu razach zupełnemu zakazowi sprzedaży wody słonej na użytek mniejszych zwłaszcza gospodarstw.

W skutek przedstawienia Namiestnictwa czeskiego Ministerstwu Spraw wewnętrznych projektu do ustawy o rybołówstwie, Wys. Rząd krajowy zażądał opinji Towarzystwa: czy stan gospodarstwa rybnego i wykonywanie prawa rybołówstwa w okręgu rządowym Krakowskim wymagają rozporządzeń ustawodawczych, a gdyby tak było, czy i z jakimi zmianami postanowienia projektu tego dałyby się do tutejszo-krajowych potrzeb zastosować?

Komitet przedewszystkięp skreślił treściwy pogląd na stan i tryb prowadzenia gospodarstwa rybnego w zachodniej części Galicji, z którego wynika, iż ryby przebywające w rzekach rozmnażają się i żywią bez żadnej opieki, tu zatęp o gospodarstwie mowy być nie może; hodowanie zaś w stawach — mianowicie w obwodzie Wadowickim, gdzie rybołówstwo stanowi w wielu miejscach ważną gałęź przemysłu gospodarskiego — prowadzi się w ten sposób, iż narybek, wyhodowany zwykle przez wieśniaków w małych sadzaw-

kach, zakupują właściciele większych stawów, a przechowawszy je w nich lat 3 lub 4, staw spuszcza i cały zapas rybakom krakowskim sprzedają. Tryb ten gospodarstwa od wieków się utrzymujący, uznanym został niewątpliwie za najbardziej stosunkom miejscowym odpowiedni, ani też wchodzić może w zakres odrębnej opieki lub kontroli, co uznaniu i staraniom dobrze zrozumianego interesu własnego pozostawione być musi. Jeżeli tedy ogólna opieka, jaką prawa krajowe każdej zapewniają własności, dostateczną jest dla gospodarstwa rybnego domowego, to tém trudniej dałaby się rozciągnąć nad rybołówstwem w rzekach większych i mniejszych, na tak długich przestrzeniach jakie w tej części naszego kraju od gór aż do Wisły przebiegają. Zaprowadzenie takiego rodzaju policji porzecznój nie tylko byłoby tu czystym złudzeniem, ale gdyby w dzisiejszym stanie rzeczy powierzyć ją chciano urzędowi gromadzkim, przypuścić się godzi, iż nadanie im niejakić w tej mierze władzy, pociągnęłoby za sobą nadużycia raczej i szkody, a żadnego nie przyniosło pożytku. Komitet sądził za właściwe nadmienić przy tej sposobności, jak to już uczynił przy tylu innych, iż zaprowadzenie policji polowej, od tak dawna zamierzonej i z upragnieniem oczekiwanej, zaradziłoby jednocześnie potrzebie nadzoru rzek i stawów, tém łatwiej, iż łowienie ryb, jako wymagające dłuższego czasu, przyrzędu sieci i innych zachodów, snadniej może być odkryte i na mniej dotkliwie naraża straty, jak szkody w polach lub łąkach, w każdej chwili dnia i nocy przystępnych, z taką łatwością popełniane.

Jedynym praktycznym środkiem opieki nad hodowlą ryb w rzekach, sądził być Komitet zakaz sprzedawania na targach łososi i pstrągów w porze tarcia się, t. j. w miesiącach października, listopadzie i grudniu; stanowczo zaś oświadczył się przeciw jakiegokolwiek ograniczeniu handlu rybami innych gatunków, które bez żadnego na podniesienie hodowli wpływu, stałoby się tylko powodem niedogodności i strat tak dla właścicieli stawów jak i konsumentów, służąc rybakom za pozór do wymagania od jednych zniżenia ceny sprzedaży, od drugich płacenia wyższej ceny za ryby, jako wynagrodzenie rzeczywistych lub urojonych strat, skutkiem czasowego zatamowania ich handlu poniesionych.

C. k. jeneralna Komenda wojskowa, uznając wiele niedogodności wynikających z dotychczasowego trybu zaopatrywania magazynów produktami dostarczaniem po największej części przez Izraelitów, nie posiadających dostatecznych funduszków, aby na rok cały umowy zawierać mogli, ani przedstawiających rękojmi dotrzymania przyjętych zobowiązań, z czego konieczne dla skarbu wynikają straty, powzięła zamiar zawierania w tej mierze całorocznych umów bezpośrednio z pierwotnymi producentami, a mianowicie z większymi właścicielami ziemskimi, i w tym celu zgłosiła się do Rządu krajowego z prośbą o dostarczenie jej wiadomości, czy ze względu na istniejące w okręgu rządowym Krakowskim stosunki, na urzeczywistnienie zamiaru tego liczyć może. Odezwa w tym zamiarze Jeneralnej Komendy, udzielona Ko-

mitetowi przez tutejszy Magistrat, rozesłana została do wszystkich Członków Towarzystwa, z wezwaniem, aby o życzeniach swych w tej mierze Komitet zawiadomić raczyli. Nadeszłe deklaracje udzielone zostały jaknajspieszniej Magistratowi, a zarazem objawił Komitet własne w tym przedmiocie zdanie, przedstawiające w treści, iż dobroczynne zamiary Wys. Rządu niewątpliwie spełzną na niczym, jeżeli zaprowadzenie ich będzie rozwinięte na słusznych, praktycznie rozwiniętych podstawach, a głównie, jeżeli o dbiór dostarczanych produktów będzie ulegał nieuzasadnionym częstokroć trudnościom, a raczej dowolnościom, a wypląt przypadającej za nie należności nazbyt przeciągłej zwłóce: w przeciwnym bowiem razie, stosunki wszystkich prawie, a przynajmniej największej liczby producentów, nie dozwoliłyby im wchodzić, mimo najszczerzej chęci, w interes narażający ich na oczywiste straty. — Oświadczył przytém Komitet gotowość objawienia na każde żądanie myśli swój dotyczącej zasad praktycznej organizacji, jakaby się z łatwością i z obustronną korzyścią zaprowadzić dała, a tém samem zaprowadzenie zbawiennych zamiarów Wys. Rządu z wszelką pewnością uczyniła możebnym, przyrzekając nadto, o ileby środki w mocy Komitetu będące dozwalały, do rozwinięcia tej myśli czynnie się przyłożyć.

Jaki dalszy obrot wzięła ta sprawa, nie doszło do wiadomości Komitetu; zdaje się wszakże, iż skoro termin do zawierania umów w październiku r. z. upłynął, zamiar przez Jeneralną Komendę powzięty pozostać musiał bez skutku.

Udzielone Komitetowi przez Wys. Rząd zawiadomienia: o postanowieniu c. k. Naczelnj Komendy armji zakupywania od prywatnych krajowych hodowców koni, ogierów zdolnych do rozplodu, lepszym krajowym klaczom odpowiednich, mogących być korzystnie użytymi do stanowienia na stacjach przez Rząd zaprowadzonych; niemniej jak dotyczące ustanowienia nagród rządowych za wychowanie dobrych klaczy, — ogłoszone zostały w właściwej porze przez Tygodnik.

Na wiosnę r. z. roboty fortyfikacyjne ściągnęły do Krakowa, z odleglejszych nawet stron, tak znaczną ilość dziennych wyrobników wiejskich, iż wiele najpilniejszych czynności gospodarskich musiało być wstrzymanemi dla braku rąk, w obrębie kilku mil prawie na około miasta; tém bardziej, gdy nie tylko wysoka cena dziennj zapłaty, ale szczególnież wygodna i nierównie krócej niż na wsi trwająca praca, tak silną stanowiły ponętę, iż spółubieganie się z nią gospodarzy wiejskich zupełnie było niepodobnym. Komitet przeto znalazł się spowodowanym przedstawić to położenie rzeczy Wys. Prezydum i upraszać, by wstrzymanie lub ścięśnienie przynajmniej robót pomienionych na czas żniwa wyjednać raczyło. Jakoż z uczuciem należnej wdzięczności wyznać nam przychodzi, iż przedstawienie to jaknajrychlej z pożądanym skutkiem przez Wys. Prezydum krajowe uwzględnionem zostało.

Kwestja jarmarków, która już przed kilku laty była przedmiotem narad i przedstawień ze strony Komitetu, podniesioną na nowo została w roku zeszłym odnośnie do targów na bydło opasowe; w skutek mianowicie życzeń w tej mierze objawionych przez Towarzystwo gospod. Galicyjskie, za pośrednictwem delegowanego w tym celu Członka tegoż Towarzystwa p. Walerjana Krzeczunowicza, który się z Komitetem w przedmiocie tym naradzał i miejsce odpowiednie na targowicę wyszukał.

Komitet w przedstawieniu swém do Magistratu starał się ponownie uzasadnić potrzebę stosownego urządzenia targów takich w Krakowie uwagą, iż mianowicie Galicyjscy właściciele większych stajni mieliby tu sposobność, nie tylko sprzedaż bydła opasowego rzeźnikom Krakowskim — coby się zarazem wiele przyczyniło do zaopatrzenia potrzeb konsumcji miejscowej lepszym mięsem — ale też możność porozumienia się wczesnego z kupcami Ołomunieckimi, Wiedeńskimi, Pragskimi i Pruskiemi, którzyby na targi te przybywać nieomieszkali; a tym sposobem uniknęliby gospodarze wiejscy zawadów, straty czasu i zgubnej dla nich częstokroć koalicji rzeźników, w razie zbytelnego przepelnienia jednego targu (jak n. p. w Ołomuńcu), mianowicie przy braku konkurencji ze strony kupujących: kiedy przeciwnie mniej nawet pomyslny wypadek targu Krakowskiego, zostawiałby zawsze sprzedającemu wolny jeszcze wybór najkorzystniejszego dlań targu zamiejscowego. — W dawniejszych swoich przedstawieniach proponował był Komitet ustanowienie jednego co miesiąc jarmarku na bydło opasowe w Krakowie; po bliższym wszakże roztrząśnięciu przedmiotu i porozumieniu się z dobrze świadomymi stosunków tego handlu, przyszedł obecnie do przekonania, iż stosowniej będzie utrzymać dotychczasowe targi tygodniowe; rzeźnicy bowiem wolą je mieć mniej przepelnione a częstsze, gdyż to bardziej wymaganiom konsumcji i stosunkom ich odpowiada. Stosownie więc do tego, Komitet wynurzył życzenie, aby targi wspomniane uregulować w ten sposób, aby w każdy wtorek, zamiast dotychczasowego targu w mieście, tak bydło z bliższych okolic jako też prowadzone koleją żelazną gromadziło się w stosownym i obszerniejszym miejscu za miastem i tam cały dzień wtorkowy pozostawało. Zawiadomieni o tém rzeźnicy, przez ogłoszenia w pismach publicznych tak krajowych jak i sąsiednich zagranicznych, przywykliiby z czasem do przybywania tu regularnie dla zaopatrywania swych potrzeb; tém bardziej, skoroby właściciele stad tak się z pędzeniem ich urządzili, aby zawsze na dzień targowy do Krakowa zdążyli. — Komitet wskazał Magistratowi miejsce za rogatką Mogilską z wielu względów na targowicę najstosowniejsze, a staraniem swém zawarcie układu o odstąpienie tego miejsca ułatwił.

W skutek przedstawienia tego Magistrat oznajmił Komitetowi, iż uznając słusność powodów wyluszczonech, postanowił objawionemu życzeniu zadosyć uczynić i względem nabycia wskazanego na targowicę placu stosowne przedsięwziął kroki; nadmienil wszakże, iż dla uzasadnienia w obec Rządu krajowego potrzeby rozszerzenia w ten sposób targów i użycia zezwolenia na poniesienie kosztów nabycia i urządze-

nia placu, potrzebuje nabyć przekonania, iż galicyjscy właściciele stajen opasowych z targów Krakowskich korzystac zechcą: Komitet przeto stosowne przedsięwziął kroki, aby życzeniu w tej mierze Magistratu zasadnie odpowiedzieć, i nie wątpi, iż starania jego celem wprowadzenia na właściwą drogę jednej z ważnych gałęzi przemysłu gospodarskiego, pomyslny niebawem uwieńczy skutek.

Nie pominął też Komitet zajęcia się nader dla przyszłych stosunków gospodarskich ważną kwestją regulacji służebnictw; staraniem przeto jego było zbadać dokładnie wszystkie do tej kwestji odnoszące się przepisy, aby tym sposobem wyrobić sobie dojrzałe i właściwe zdanie, mogące służyć za skazówkę dla tych, którzyby się w tej mierze pojaśnić chcieli.

Zamierzona w roku zeszłym wystawa gospodarska w Jasle, nie mogła być przywiedziona do skutku, z powodu panującej zarazy na bydło. Postanowiliśmy przeto korzystac w roku bieżącym z otrzymanego na to upoważnienia Rządu krajowego i z pozwolenia udzielonego przez Wys. Ministerjum Skarbu do zakupu pewnej liczby zwierząt z wystawy do losowania. W właściwym czasie nie zaniedba Komitet wyznaczyć Komissji która się zajmie urządzeniem tej wystawy.

Członek korresp. Witalis Grzybowski objawił Komitetowi zamiar sprowadzenia do kraju żniwiarki Mac Cormicka przez pp. Burgess i Key ulepszonej, a wykonanej w fabryce p. Teofila Weisse w Pradze, z którą ma odbyć próby podczas żniwa w Krzeszowicach. Przychylając się do jego życzenia, Komitet postanowił delegować do prób tych komissję, celem naocznego przekonania się o praktyczności tej maszyny rolniczej.

Stosunki Towarzystwa z bratnimi towarzystwami Monarchji utrzymywane zostały mianowicie przez wzajemne delegacje reprezentantów na Ogólne Zebrania. — Jakoż na obchodzie uroczystym 50letniego istnienia Towarz. roln. Wiedeńskiego w maju r. z. odbytym, Towarzystwo nasze reprezentowane było przez Człon. Komit. *Niedzielskiego Erazma, Szumańczowskiego Ludwika, Dyzmę Chromego i Milieskiego Walentego*, tudzież Członków Towarzystwa *Antoniego Niedzielskiego i Teofila Ostaszewskiego*. Sędziami zaś na wystawie mianowano, do oddziału bydła Czł. Komit. *Ludwika Szumańczowskiego*, a do oddziału płodów leśnych Czł. Towarz. c. k. radcę leśnego *Alberta Thieriota*. — Na Ogólném Zebraniu tegoż Towarzystwa w styczniu r. b. odbytym reprezentowali Towarzystwo nasze Człon. Komit. hr. *Adam Potocki* i Czł. korresp. Xże *Karol Jabłonowski*; na ogólném zebraniu Tow. roln. Kroacko-Sławońskiego w Zagrzebiu Czł. korresp. *Andrzej Torkwato Berlić*; na ogólnych Zebraniach Tow. gosp. galic., tak w czerwcu r. z. jak i w bież. miesiącu Czł. Towarz. hr. *Kazimierz Wodzicki* i hr. *Włodzimierz Dzieduszycki*; na ogólném zebraniu Towarz.

gosp. roln. Morawsko-Szląskiego w grudniu r. z. Czł. korr. *Weeber*; na zjeździe walnym Towarz. leśnego Galicji zachodniej w Niepołomicach w sierpniu r. z. odbyłym Człon. Komit. *Ludwik Szumańczowski*, *Walery Wielogłowski* i Sekretarz *Marcelli Jawornicki*.

Nawzajem na dzisiejszym posiedzeniu witamy reprezentantów: Towarzystwa roln. Wiedeńskiego *Ludwika Szumańczowskiego* i *Alberta Thieriot*; Towarzystwa ekonomicznego czeskiego hr. *Henryka Wodzickiego* i *Marcellego Jawornickiego*; Towarz. roln. morawsko-szląsk. *Konrada Schinckl* c. k. dyrekt. budownictwa; Towarz. rolnicz. Styryjskiego *Marcellego Jawornickiego*; Tow. gosp. galic. *Xcia Władysława Sanguszkę* i *Ludwika Szumańczowskiego*, Tow. leśnego Galicji zachodniej prezesa tego Towarzystwa c. k. radcę leśnego *Alberta Thieriot*. — Nie możemy przytęm pominąć, iż Komitet czuł się w obowiązku powitać w imieniu naszego Towarzystwa serdecznym pozdrowieniem i wyrażeniem uczuć najszczerzej życzliwości świeżo zawiązane Towarz. roln. w Królestwie Polskim, zapraszając je do wzięcia udziału w obradach naszych przez swoich reprezentantów.

Jak w latach ubiegłych, tak i w r. 1857 pośredniczył Komitet w sprzedaży i zakupie nasion gospodarskich tak produkcji krajowej jako też na żądanie z zagranicy sprowadzanych. — Obraz czynności tej, wykazujący szczegółowo ilość i cenę rozprzedanych nasion, poniżej zamieszczony, przekonuje, iż pośrednictwo Komitetu w tej mierze nie przestaje być ciągle przez gospodarzy naszych pożądanym.

W roku 1857 rozprzedano nasion produkcji krajowej:

		za				
		korcy	garncy	kwart	zryńsk.	krajc.
1	Buraki czerwone pastewne	—	20	—	16	40
2	" żółte hohenheimskie "	—	10	—	8	20
3	" pomarańczowe "	1	16	—	40	—
4	" mieszane "	4	13	—	86	—
5	Bulwy	2	—	—	3	20
6	Brzanka czyli trawa Tymoteusza	26	6	—	83	2
7	Esparcetta	2	16	—	32	30
8	Kąkolnica łąkowa (festuca pratensis)	3	30	—	78	45
9	" Madrycka	1	16	—	30	—
10	Koniczyna biała	2	—	—	140	—
11	" czerwona	4	11	3	290	45
12	" Szwedzka (bastardklee)	—	5	3	22	—
13	Krwawnik (achillea millefolium)	—	23	—	11	24
14	Łubin żółty	8	—	—	97	—
15	" biały	—	1	—	—	30
16	Mieszanka z różnych traw	19	3	—	305	30
17	Miodowa trawa (holcus mollis)	8	5	—	65	15
18	Owies angielski Berwicki i Hoptown	—	25	—	8	20
19	Raygras angielski	2	31	—	47	30
20	" francuzki (avena elatior)	6	—	—	78	—
21	Rzepak letni	5	20	—	101	15
Razem		100	28	2	2295	4

		za				
		korcy	garncy	kwart	zryńsk.	krajc.
Sprowadzono z zagranicy i rozprzedano.						
1	Buraki czerwone pastewne obersdorfskie	2	26	—	75	—
2	Buraki żółte długie	3	1	—	80	39
3	Kukurudza amerykańska (koński ząb)	1	24	—	56	—
4	Rajgras angielski (110 f.)	1	8	—	26	40
5	" francuski (110 f.)	2	1	2	32	45
Razem		10	28	2	271	4
W ogóle rozprzedano nasion w roku 1857.						
a)	Krajowych	100	28	2	2295	4
b)	Zagranicznych	10	28	2	271	4
Razem		110	56	4	2566	8

Sprowadzono nadto nasion z zagranicy na wyłączny rachunek zamówień poczynionych przez Członków Towarzystwa w roku 1857.

		za					
		ziarn.	centr.	funty	luty	zryńsk.	krajc.
<i>a) Na wagę.</i>							
1	Barszcz syberyjski (Heracleum sybircum)	—	—	—	1/8	—	24
2	Buraki pastewne Pohl'a	—	—	44	—	36	40
3	Brukiew nowa żółta olbrzymia pastewna	—	—	3	4	4	3
4	Brukiew szwedzka (Rutabaga)	—	—	37	4	41	21
5	Hreczka (Buchweizen, Polygonum fagopyrum)	—	—	—	16	1	6
6	Koniczyna ciemno czerwona (Trifol. incarnatum)	—	—	—	16	—	20 1/2
7	Koniczyna szwedzka (Trifol. hybridum)	—	—	5	16	4	57
8	Lucerna Francuska	—	—	4	73	16	277
9	Marchew angielska biała, olbrzymia pastewna	—	—	2	—	—	2
10	Marchew pastewna (Altringham)	—	—	12	—	—	11
11	Mietlica rozłogowa (Agrostis vulgaris stolonif.)	—	—	50	—	—	14
12	Psia trawa (Knaulgras, Dactylis glomerata)	—	—	50	—	—	13
13	Rabarbarum olbrzymie angielskie (Victoria)	—	—	—	9	—	1
14	Raygras Francuski	—	—	4	—	—	111
15	Raygras angielski	—	—	2	27	16	47
16	Rzepa ugorowa olbrzymia Turnips angielski	—	—	2	16	—	2
17	Soczewica ozima czerwona (Winterlinsen)	—	—	—	16	—	20 1/2

	za					
	ziarn	centnar.	funt	łuty	złryńsk.	krajc.
18 Szporek (Ackerspergel) . . .	—	260	—	—	27	35
19 Wyka ozima (Winterwicke) .	—	—	—	16	1	—
20 Wiklina leśna (Riespengras)	—	—	1	—	—	45
Ogrodowizny.						
21 Blekotek bulwowy (Kerbelrüben, Chaerophyllum bulbosum)	—	—	—	4	—	15
22 Brokuły białe albo kapusta szparagowa	—	—	—	1	—	15
Brokuły fioletowe włoskie	—	—	—	4	—	35
23 Bulwy żółte (topinambour, Heliantus tuberosus)	8	—	—	—	—	12
24 Buraki żółte (Runkelrüben gelbe)	—	—	—	16	—	9
Bur. brunatne (Beete schwarzrothe)	—	—	—	8	—	9
Bur. krwiste (Beete blutrothe)	—	—	—	8	—	7
25 Cebula hiszpańska biała	—	—	—	2	—	11
„ czerwona	—	—	—	2	—	11
„ bardzo wczesna d'Anvers	—	—	—	4	—	36
Cebula mieszana	100	—	—	—	—	7
„ Rokambuł	100	—	—	—	—	19
„ szalotka ruska	100	—	—	—	—	36
„ holenderska	—	—	—	4	—	18 ¹ / ₂
„ blade różowa erfurtska	—	—	—	4	—	15
26 Tykwy (Zierkirbisse)	—	—	—	1	—	16
27 Andivia zielona kędzierzawa albo Szczerbak	—	—	—	2	—	9
Andivia letnia różowo złota (rouge d'or)	—	—	—	2	—	15
28 Kalafior erfurckie karłowate (Blumenkohl)	200	—	—	—	—	14
Kalafior Azjatyckie	—	—	—	1	—	18
Kalafior Cypryjskie	—	—	—	1	—	18 ¹ / ₂
Kalafior angielskie wczesne	—	—	—	2	—	50
29 Kalarepa bardzo wczesna wiedeńska	—	—	—	5	—	46
Kalarepa średnia wczesna	—	—	—	4	—	21
„ późna (Oberkohlrabi)	—	—	—	4	—	19
30 Kapusta (Kraut) Brunszwicka	—	—	—	8	—	59
Kapusta Yorkska wczesna biała	—	—	—	8	—	57 ¹ / ₂
Kapusta holenderska krwista	—	—	—	4	1	2
„ erfurcka ciemnoczerw.	—	—	—	4	—	53 ¹ / ₂
„ olbrzymia (Trommelkopf)	—	—	—	4	—	31
Kapusta erfurcka karłowata	—	—	—	1	—	11
„ mała ciemnobrutna	—	—	—	2	—	20
Kapusta późna holenderska na sałatę	—	—	—	2	—	20
Kapusta centnarowa	—	—	—	4	—	52
31 Kapusta włoska (Kohl) Brukselska	—	—	—	6	—	38
Kapusta zimowa niska zielona	—	—	—	4	—	15
„ drzewna albo krowia	—	—	—	4	—	23
„ (plumage) francuzka	—	—	—	2	—	16

	za					
	ziarn	centnar.	funt	łuty	złryńsk.	krajc.
32 Karczochy	—	—	—	1	—	13
33 Karpiele (Kohlrüben) żółtawe	—	—	—	8	—	12
34 Lebioda ogrodowa czerwona (Melde)	—	—	—	1	—	2
35 Majeran francuzki	—	—	—	1	—	7
36 Marchew biała olbrzymia (Carotten)	—	—	—	8	—	11 ¹ / ₂
Marchew blade żółta Salfeldzka	—	—	—	4	—	15
„ czerwona	—	—	—	3	—	11
„ holenderska	—	—	—	8	—	19
„ frankfurcka	—	—	—	8	—	17
37 Melony białe	—	—	—	4	—	57 ¹ / ₂
„ cukrowe francuzkie białe	—	—	—	4	—	57 ¹ / ₂
„ Chito małe	—	—	—	1/4	—	29
„ Cantalupen	—	—	—	1/16	—	8
„ mieszane	—	—	—	2	—	51
38 Migdałki ziemne (Cyperus esculentus)	—	—	—	6	—	23
39 Ogórki białe drobne	—	—	—	4	—	43
„ zielone średnie	—	—	—	4	—	29
„ węzowate (Schlangengurken)	—	—	—	4	—	40
Ogórki małe ziarniste wczesne	—	—	—	1	—	9
„ najwcześniejsze zielone	—	—	—	1	—	9
40 Pasternak	—	—	—	16	—	10 ¹ / ₂
41 Pietruszka wczesna	—	—	—	12	—	29
„ późna	—	—	—	12	—	29
42 Portulaka żółta (Portulak) .	—	—	—	1	—	4 ¹ / ₂
„ ozima trwała	—	—	—	1/16	—	10 ¹ / ₂
43 Rosponka sałatowa (Rapunzel kleine feine)	—	—	—	1	—	19
44 Rzepa majowa (Mai Rüben)	—	—	1	4	1	2
„ jesienna (Herbst Rüben)	—	—	—	4	—	14
45 Rzodkiew wczesna żółta (Radies)	—	—	—	4	—	15
Rzodkiew mieszana	—	—	—	8	—	11
„ czerwona sałatowa	—	—	—	8	—	40
holenderska	—	—	—	8	—	40
46 Rzodkiew zimowa szara (Rettig)	—	—	—	1	—	4
47 Sałata Perpiniańs. (Salat perpinianer)	—	—	—	2	—	29
Sałata głowiasta czerwono-brzeźna	—	—	—	2 ¹ / ₄	—	26
Sałata berlińska żółta	—	—	—	2	—	15
Sałata żółta zbita (Steinkopf)	—	—	—	2	—	19
„ zimowa	—	—	—	2	—	22
48 Selery erfurckie wielkie	—	—	—	8	—	22
„ holenderskie	—	—	—	2	—	14
49 Szpinak sabaudzki (Savoyer)	—	—	1	4	—	29 ¹ / ₂
„ przypołudnikow grubo (mesembrianthemum cristalinum)	—	—	—	1/16	—	7
Szpinak Alkiermesowy	—	—	—	1/16	—	11
50 Trzebula zwyczajna (Körbel)	—	—	—	1	—	3
„ wielka hiszpańska	—	—	—	1	—	6
51 Wężymord (Scorzonera)	—	—	—	4	—	24
„ biały (Weisswurz)	—	—	—	2	—	15

		za					
		ziarn.	centr.	funty	łuty	złrznk.	krajc.
52	Wiesiolek (Rapontica Oenothera biennis)	—	—	10	—	—	20
Kwiaty.							
53	Astry francuzkie . sortim. 4	—	—	—	—	—	219
54	Ostróżka (Rittersporn) „ 3	—	—	—	—	—	51
55	Lewkonje (Levkoyen) „ 2	—	—	—	—	—	2 6 ¹ / ₂
	„ (perpetuelle oder Kaiser-Levkoyen	100	—	—	—	—	26

		za					
		ziarn.	centr.	funty	łuty	złrznk.	krajc.
Nasiona owocowe.							
56	Jablek nasiona (Pyrus malus)	—	—	1	—	—	127
57	Gruszy nasiona (Pyrus communis)	—	—	1	—	—	334
	Razem . sort.9	608	15	54	14 ⁷ / ₈	643	26
<i>b) na miarę.</i>							
58	Ziemniaki cebulowe z Saxonji (Zwiebelkartoffeln) szefli saskich 18	15	24	—	—	—	71 41
	Razam	15	24	—	—	—	71 41

W ROKU	Krajow.			Zagranicznych								Ogółem													
	kory	garny	kwart	Wartość				ziarn.	centr.	funtów	łutów	Wartość													
				złr.	kr.	kory	garny					kwart	sortim.	złr.	kr.	kory	garny	kwart	sortim.	ziarn.	centr.	funtów	łutów	złr.	kr.
1853	50	20	1	1030	24	5	23	2	—	—	—	—	241	30	56	11	3	—	—	—	—	—	1271	54	
1854	59	9	1	2585	15	2	7	3	—	—	1	15	140	—	51	17	2	—	—	1	15	—	2725	15	
1855	85	8	1	3368	22	21	11	3	—	—	3	3	733	28	106	20	—	—	3	3	—	4101	50		
1856	55	28	3	1667	5 ¹ / ₂	89	12	1	—	—	19	74	2157	19 ¹ / ₂	145	9	—	—	—	—	19	74	3824	25	
1857	100	28	2	2295	4	26	20	2	9	608	15	54	14 ⁷ / ₈	986	11	127	17	—	9	608	15	54	14 ⁷ / ₈	3281	15

W składzie wewnętrznym Towarzystwa następane zaszły zmiany:

Nowo przybyli członkowie:

Na Członków korespondujących przybrani:

- Berlicz Torkwato Andrzej Adwokat w Brod nad Sawą w Sławonji.
 Br. Reden Fryder. Wilhelm właściciel dóbr w Czechach i uczony statystyk. Dr. filoz. i Oboj. praw. krol. prusk. Radca ministerialny.
 Vilmorin Ludwik autor dzieł rolniczych i właścic. zakładu nasion w Paryżu.
 Dr. Fuchs Adalbert Sekretarz c. k. Towarzystwa rolniczego w Wiedniu.
 Garbiński Władysław sekret. Towarzystwa rolnicz w krol. polskim.
 Seifmann Piotr Mag. Weteryn. Assesor Weteryn. przy Rządzie Gubernial. Warszawskim.
 Stępowski Wincenty właściciel. dóbr Zawady w królestwie polskim.

Na Członków Czynnych:

Z obwodu Bocheńskiego.

- Bobrowski Żeliszaw właśc. Brzązowic.
 Jastrzębski Józef właściciel Dembna.
 Jastrzębski Stanisław właśc. Działoszyc w Kr. Pols.

Jenerał Kruszewski Ignacy właś. Łazan.
 Petryczyn Kazimierz właś. Kępanowa.

Z obwodu Jusielskiego:

- X. Dutkiewicz Antoni prob. w Jedliczu.
 Dzwonkowski Apolinary właś. Jodłówki.
 Gołaszewski Leon wła. Targowisk.
 Klobassa Karol właś. Zęcina.
 X. Skrzyński Henryk właś. Ustroby.

Z obwodu Krakowskiego:

- Chwalibóg Felix właś. Żurawnik w Obw. Miechowskim w Kr. pol.
 Dębiński Juliusz właś. Jurkowa w Obwodzie Miechowskim w Król. pol.
 X. Kozinki Szymon prob. w Rybny.
 Kopp Adolf właś. Czernichowa.
 Hr. Koziobrodzki Władysław dzierz. Rączny.
 Kirchmayer Wincenty (syn) właś. Pleszowa.
 Hr. Mycielski Felix.
 Potworowski Gustaw właś. Goli w W. X. Poznańsk.
 Skirliński Jan rządca dóbr Liszek.

Z obwodu Przemyskiego.

- Runge Ferdynand rządca dóbr Zarzecza.

Z obwodu Rzeszowskiego.

Hr. Alfred Józef Potocki Ordynat Łancucki.
Kellermann Antoni właś. Trynczy.
Trojacki Brunon właś. Pniowa.
Wojtkowski Adolf dzierz. Żurowiczek.

Z obwodu Sandeckiego.

Hosch Ferdynand właś. Grybowa.
Marszałkiewicz Maxymilian właś. Kamienicy.
Hr. Stadnicki Edward właś. Nowojowy.

Z obwodu Tarnowskiego.

Dzwonkowski Edward właś. Gromnika.
Lewiecki Józef Rząd. dóbr. Niedźwiady.
Hr. Rej Mieczysław właś. Przyborowia.
Hr. Rej Stanisław właś. Przecławia.
Hr. Tarnowski Jan właś. Dzikowa.
Meszyński Rządca dóbr Orla.
Morski Feliks właś. Latoszyna.

Z obwodu Wadowickiego.

Br. Baum Karol właś. Kopytowki.
Brandys Stanisław właś.
Dunin Tytus właś. Głębowic.
Haller Władysław właś. Polanki.
X. Knysz Jędrzej prob. w Porębie Wielkiej.
Hr. Romer Felix właś. Inwałdu.

Ogółem przybyło Członków.

Korrespondentów 7
Czynnych 40.

Wystąpili z Towarzystwa.

Członkowie Czynni.

Darowski Bolesław, Jaworski Florjan, Petryczyn Kazimierz.

Zmarli.

Członkowie Korrespondenci.

Br. Reden Fryder. Wilhelm.

Członkowie Czynni.

Hr. Dzeduszycki Eugeniusz, Grabiński Christiani Jan,
Kirchmayer Wincenty (ojciec), Rudowski Leon,
Załęski Teofil.

Ogółem ubyło Członków.

Korrespondent 1.
Czynnych 8.

Obecnie włączone Towarzystwo.

Członków honorowych . . . 17.
„ Korrespondentów . 42.
„ Czynnych . . . 314.

Zbiory Towarzystwa

pomnożyły się następnie.

Do Biblioteki przybyło.

Z DARÓW:

a) pisma perjodyczne.

c. k. Towarzystwo rolnicze w Wiedniu.

Verhandlungen der k. k. Landwirtsch. Gesellschaft in Wien, als Beiblatt zur Allgemeinen Land-und Forstwirt. Zeitung.

c. k. Towarzystwo patriot. ekonom. czeskie.

Centralblatt f. d. gesammte Landescultur. Wochenblatt für Land-Forst-und Hauswirthschaft. Verhandlungen und Mittheilungen der oekonomischen Gesellschaft in Böhmen.— Hospodarske Nowiny.

Towarzystwo Morawsko-Szlazkie w Brünie.

Mittheilungen der k. k. Mährisch-schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur-und Landeskunde.

c. k. Towarzystwo gosp. Kroacko-Slawońskie w Zagrzebiu, tygodniowy dziennik Gospodarske Novine.

Komitet rolniczy dla Unterfranken i Aschafenburga, wydawane przez siebie w Würzburgu pismo tygodniowe: Gemeinnützige Wochenschrift.

Ziemiańin wychodzący kwartalnymi zeszytami w Lesznie w W. X. Poznańskim, od Redaktora Ignacego Szczanieckiego z Łaszczyna pod Rawiczem.

Gazeta Lwowska z Dodatkiem Tygodniowym i Dziennikiem urzędowym od Redakcji.

Redakcjom powyższych pism, jako też i Towarzystwom wyż wspomnianym, niemniej w kraju istniejącym t. j. Gospodar. Galicyjskiemu, Bukowińskiemu, Leśnemu Galicji Zachodniej, przesyła Komitet bezpłatnie Tygodnik naszego Towarzystwa.

Otrzymaliśmy oprócz tego w darze:

Od członka Korrespond. Tow. **Aleksandra Połujańskiego** komiss. leśnego przy komis. rząd. Przych. i Skarbu w Król pol.

Przegląd rolniczo-przemysł. handlowy wychodzący przy Kronice wiadomości krajow. i zagran. w Warszawie z r. 1856. Kwartał. 2. 3. 4.

Gazetę rolniczą wychodzącą przy Gazecie Codzienniej w Warszawie z r. 1857.

Od Członka czyn. **J. Jerzmanowskiego** Korrespondenta rolniczo-przemysł.-handlow. wychodzącego przy Gazecie Warszawskiej na r. 1857.

b) książki,

C. k. Rząd krajowy nadsyła Towarzystwu w darze wydawany przez siebie:

Dziennik Rządu krajowego dla okręgu administracyjn. Krakowskiego.

Wysok. c. k. Ministerium spraw wewnętrzz.
nadesłało

Dr. Eberhard A. Jonak, Bericht über allgemeine Agricultur und Industrie Ausstellung zu Paris im Jahre 1855. Wien 1856-1857. Zeszyty 5, 6, 10.

Wysok. c. k. Ministerium handlu nadesłało

Br. Czörning Bericht an die Vorbereitungs-Comission der dritten Versammlung des internationalen statistischen Congresses über den Entwurf eines Programmes für die Verhandlungen dieser Versammlung. Wien 1857.

C. k. krajowa Dyrekcyja Skarbowa nadesłała wydane przez siebie dzieło:

Prof. Dietl in Krakau. Der Kurort Krynica in den Galizischen Karpathen des Neusandecer Kreises etc. Krakau 1857 (Egzmp. 5).

Prof. Dr. Dietla Krynica w Karpatach galicyjskich położona z autografu niemieckiego tłumaczył Michał Zieleniewski Dr. M. Chir. i M. A. Kraków 1857 (Egzmp. 5).

C. k. Towarzystwo rolnicze w Wiedniu.

Katalog der Land und Forstwirtschaft - Ausstellung in Wien 1857 (Egzmp. 100).

Schreibers Joseph Fest Album der fünfzigjährigen Jubeläumsfeier der k. k. Landwirth. Gesellschaft in Wien 1857.

C. k. Towarzystwo patriot. ekonomi. czeskie ofiarowało wydane przez siebie kalendarze w języku niemieckim i czeskim na r. 1857.

Neuer Wirthschafts-Kalender auf das Jahr. 1857 in 4to.

„ „ „ „ 1857 in 4to.

Nowy Kalendar Hospodarsky na rok 1857 in 4to.

Nowa Minucj Hospodarska na rok 1857 w 8ce.

Versammlung deutscher Land-und Forstwirthe zu Prag im September 1856. Prag 1857.

Towarzystwo Leśne Galicji Zachodniej.

Zeszyt 7. swego rocznika:

Jahresschrift des Westgalizischen Forst-Vereins 1857.

Towarzystwo rolnicze w Księstwie Bukowiny

w Czerniowcach nadesłało Zeszyt I. Tomu I. wydawanego przez siebie czasopisma:

Mittheilungen des Vereins für Landescultur und Landeskunde im Herzogthume Bukowina. Czernowitz 1857.

C. k. Towarzystwo gospod. galicyjskie.

Rozpraw swoich Tom. XXI i XXII.

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we

Lwowie — przez swego Kuratora JW. Maurycego Hr. Dzieduszyckiego c. k. Radcę Namiest. i Podkomorzego — nadesłał w dalszym ciągu:

S. B. Linde Słownik Języka polskiego Tom III. Lit M. O. Sprawozdanie z czynności Zakładu Narod. Imienia Ossolińsk. od r. 1851—1856 — przez M. Hr. Dzieduszyckiego Zastęp. Kuratora tegoż Zakładu. Lwów 1857.

Sprawozdanie z czynności Zakładu narod. imie. Ossoliń. za rok 1857. przez M. Hr. Dzieduszyckiego Zastęp. Kuratora tegoż Zakładu. Lwów 1857.

Rada Zawiadowcza Towarzystwa Kolei Galicyjskiej J. C. W. Karola Ludwika.

Statuten und Concessions-Urkunde der k. k. privil. galizischen Carl-Ludwig Bahn. Wien 1857.

Szkoła rolnicza w Grossau w Niższej Austrii.

Program der III Nieder-Oesterreichischen Ackerbauschule zu Grossau bei Raabs in Nieder-Oesterreich. Wien 1857.

Człon. Korresp. naszego Towarzy. **Adam Mieczynski** właśc. dóbr Peplowa w Król. pol. Redaktor przeglądu rol. handl. przemysł. w Warszawie, ofiarował Gluzińskiego Józefa. O administracji dobrami ziemskimi Tomów 2. Wilno 1846—1847.

Człon. Korresp. nasz. Towarzystwa **Wojciech Jastrzębowski** prof. Instytutu gospod. wiejsk. i leśnict. w Marymoncie, wydane przez siebie dzieła: Stychiologia czyli nauka o początkach wszech rzeczy, zastosowana do potrzeb życia ludzkiego czynnego i t. d. (Wyd. II. poprawne i pomnoż.) Warsz. 1856. (Egzemp. 2).

Układ świata zastosowany do potrzeb powszechnych. Warsz. 1847.

Historja naturalna ogólna zastosowana do potrzeb życia czynnego i pożytecznego i t. d. (Wydanie drugie pomnożone). Warszawa 1854.

Mineralogia czyli nauka o kamieniach zastosowana do potrzeb ogólnych. Warszawa 1851.

Podział przyrodzony czasu rocznego i dziennego i t. d. (Wydanie drugie). Warszawa 1854.

O siłach żywotnych w ogólności a w szczególności o siłach żywotnych człowieka i t. d. Warszawa 1855.

Klucz do układu przyrodzonego roślin rosnących między Karpatami i morzem Bałtyckim i t. d. Warszawa 1856.

Dziesięcioro przypomnień dla rolnika, chcącego pełnić należycie swoje podwójne rolnika i człowieka powołanie. Kart. I.

Rozwinięcie pierwszego i siódmego z dziesięciorga przypomnień dla rolnika. Warszawa.

Czł. Korresp. **Piotr Seifmann** Magister weteryn. przy Rządzie Gubern. Warszawsk. wydaną przez siebie broszurę:

O ospie owczej Warsz. 1855.

Czł. Korresp. **Henryk Weeber** Sekretarz c. k. Towarz. roln. Morawsko-Szlązk. w Brünie i inspektor lasów, wydawane przez siebie:

Verhandlungen der Forst-Section für Mähren und Schlesien z r. 1857. Zeszyty 2, 3, 4.

Czł. Korr. **Józef Lompa** zamieszkały w Lubczy w Szlązku górnym nadesłał:

Schlesische landwirth. Vereinsschrift wydawane przez J. G. Elsnera z r. 1856 zeszyty 2, 3, 4, 5, 6.

„ 1857 „ 2, 3.

Liegensteiner Georg, Wohl fundirter Zwerg-Baum oder courier Unterricht wie die Zwerg-Bäume alle Jahr beschnitten etc. Frankfurt 1702.

Czł. Komit. X. **Adam Jakubowski**, w imieniu beziemiennego dawcy złożył następujące broszury i kalendarze:

Gospodarz wiejski czyli zbiór potrzebnych gospodarzom wiadomości i t. d. Wrocław 1815 (defekt).

Zoologia dla szkół narodowych — z tablicą (brak tytułu).

Urządzenie Towarzystwa ogniowego dla miast w król. polsk. Wiadomość o Towarzystwie wyrobów zbożowych. Warszawa 1825.

Zdanie sprawy o dotychczasowym postępie Towarz. wyrobów zbożowych, Warszawa 1825.

Zoonomja czyli sztuka leczenia chorób wewnętrznych i zewn. właściwych koniom, bydłom rogatym i t. d. przez A. Piątkowskiego. Tom 2. Kraków 1809.

Wprowadzenie Ziemianina do poznania i leczenia chorób bydła i owiec i t. d. ułożone przez A. K. Willburga. Kraków.

Nauka chowu utrzymania i przewożenia pijawek lékarskich z niemieckiego przez S. K. Lwów 1836.

O gospodarstwie w ugorze, informacja dla ekonomów względem uprawy traw i warzyw na paszę i t. d. przez Antoniego Trębickiego. Warszawa 1817.

Lékarz koni szczęśliwy, prędki i tanio uzdrawiający. Kraków 1800.

Lékarz koni i t. d. Kraków (Wydanie drugie).

Apteczka końska 1770.

Gospodarz Galicyjski i t. d. dzieło na wzór wiejskiego gospodarstwa Albrechta Thaera Czę. I.

Wybór wiadomości gospodarskich. Warszawa 1786 Nr. I. i V.

Kalendarz polski i ruski na r. 1762, 1767, 1768, 1769, 1780 (inny 1780), 1781, 1783, 1793, 1797, 1798, 1803, 1806, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1815, 1816, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1824, 1826, 1827, 1828, 1829, 1831, 1833.

Nowy Kalendarz Krakowski J. Czecha na r. 1833, 1834, 1835, 1836, 1838, 1839.

Nowy Kalendarz powszechny na r. 1836. Warszawa.

Kalendarz gospodarski na rok 1821. Lublin.

Kalendarz polski i ruski z lat 1824, 1825, 1827, 1828, Warszawa.

Der Bothe aus Mähren 1802.

Kais. Oesterr. Toleranz-Bothe 1818.

Haushaltungs-Kalender 1817 i 1824.

Człon. Komit. **Ad. Gorczyński**:

O zarazie bydłęcój (księgosusz) wyjątek z dzieła Ludwika Bojanusa. Bochnia 1846.

Czł. Komit. X. **Adam Jakubowski**:

Polemika w kwestji włościańskiej z r. 1856 i 1857, wydał R. R. S. Sz. Dw. J. C. K. M. Seweryn hr. Uruski Mar. Szl. Guber. War. Warsz. 1857.

Człon. Czynn. **Julian Lubieniecki** własne dziełko: Pasięka w ulach Dzierżona. Lwów 1856.

Człon. Czynn. Towarzystwa **Teofil Zahalka** Urzędnik Dyrekcji kol. Galicyjsk. Karola Ludwika:

Anleitung zur Vermehrung und Veredlung des Maulbeerbaumes etc. mit 32 Abbildungen von Ferdinand Wojtschek. Wien 1856.

Człon. Czynnny Tow. **Jan hr. Załuski** złożył:

J. N. Jassnüger — Doświadczenia chemiczne i wynalazki celem oszczędzenia znaczniejszej ilości zboża i t. d. przełożone na język polski przez Józefa Wincent. Grossa. Lwów 1809 (z tablicą).

Pszczelnik doskonały, czyli z doświadczenia zebrana nauka chodzenia około pszczół i t. d. (bez karty tytułowój).

O zarazie bydłęcój (księgosusz) wyjątek z dzieła Lud. Bojanusa. Bochnia 1846.

Feliksa Słotwińskiego — Rozprawa o metodzie matematycznej w ogólności, a w szczególności o sposobach nauczania matematyki elementarnej. Kraków 1815.

Feliksa Radwańskiego Dr. Fil. — Myśli tyczące się punktów ku wyprowadzeniu ludu wiejskiego ze stanu podległości i t. d. Kraków 1815.

O użyteczności szkół początkowych i t. d. Kraków.

Die allerneuesten Wasserkuren, eine Heilschrift für Jedermann vom Prof. Oertel in Ansbach. Nürnberg 1830.

Behandlung des Pferdes im gesunden Zustande (bez karty tytułowój).

Verzeichniss einer Auswahl der vorzüglichsten ältern und neueren ökonomischen Werke, welche bei Wilh. Gotl. Korn in Breslau zu haben sind. 1823.

Der Holz und Zeit ersparende Kochheerd beschrieben von Dr. und Prof. J. Wolf. Erlangen 1820.

Fünfhundert beste Hausarzeneimittel gegen alle Krankheiten der Menschen etc. Quedlinburg und Leipzig 1839.

Belehrung über die Zucht und Aufbewahrung der medicinischen Bluteigel. Dresden 1834.

Anweisung über feuerfeste Stroh- und Schindeldächer und Ständerwerk etc. Wien, 1825.

Beantwortung der aufgeworfenen Frage: Welches ist das Mittel, damit in der Verbesserung unserer vaterländisch-ökonomischen Landescultur schneller vorgerückt, und ihre Wirkungen von unserer Generation noch erlebt werden? (mit einem Kupferst.) Pesth 1819.

Der Hausarzt oder Anzeige der bewährtesten Hausmittel etc. von Emmanuel Stange. Leipzig 1802.

Die Seife, ein neu entdecktes Hausmittel v. Dr. Hellmuth.

Die Schule der Erfahrung für alle denen Zufriedenheit, Leben und Gesundheit werth sind. Berlin 1799.

Die Dampfwäsche, ein höchst einfaches Verfahren aller Arten der Leib- Tisch- und Bettwäsche etc. von Br. Bourgeon de Layre. Weimar 1840.

Deutscher Volkskalender. Berlin 1841.

Anbau und Pflege der Idolsberger Rübe von Joseph von Hopfen. Wien 1824.

Kurze praktische Anleitung zur Baumzucht für das Landvolk von L. J. G. Reif. Wien 1799.

Der Führer in die Staatswissenschaft etc. von Al. Büler. Bern 1854.

Fassliche Darstellung der Volkswirtschaftslehre etc. von Al. Bü-
ler. Bern 1854.

Radwański Jan Człon. Red. dziennika „Czas“ wydany
przez siebie rękopis czeski:

Petra Hubacka Kolińského o wécech rybarskich, ptactnic-
kich i steparskich. We Widni 1857.

Jastrzębowski Ludomił Uczeń instyt. gosp. wiejsk.
i leśn. w Marymoncie przez siebie napisane broszury:
Wspomnienia z podróży przez uczniów Inst. gosp. wiejsk. i
leśn. w Marymoncie pod przewodn. profes. Wojciecha
Jastrzębowskiego po kraju odbytej w miesiącu Lipcu i
Sierpniu 1853 r. Warszawa 1854.

Ocenięcie żyzności gruntów. Warszawa 1855.

L. Blumenthal z Berlina własne dzieło:

Der Führer des Branntweinbrenners oder Anleitung zum ra-
tionellen Betriebe der Spiritus-Fabrikation aus Getreide,
Mais etc. Berlin 1857. (zweite verbess. Auflage).

Atlasy i Mappy.

Mappy Galicji przez Karola Kummersberg, przybyło drogą
przedpłaty kart: 26, 27 i 28 oznaczone nrem 13, 43,
45; ogółem téj mappy posiadamy kart 28.

Czl. Czyn. Tow. **Jan hr. Załuski** ofiarował:

Atlas architektury ogrodniczej w tablicach 10 w 8ce.

Atlas wizerunków ludzi wślawionych za granicą w zakresie
Administracji, sztuk 16 w 8ce.

Turczmanowicz Paweł c. k. urzędnik salinarny w Bo-
chni, Człon. wielu Towarzystw uczon: ofiarował:

Atlas obejmujący 45 rycin traw łąkowych, w 8ce wydanych
przy dzienniku ekonomicznym węgierskim „Magyargaz-
da“ w r. 1847.

Jastrzębowski Wojciech prof. w Marymoncie, wyda-
ną przez siebie:

Carte Climatologique de Varsovie etc. Varsovie 1846. folio.

M e d a l e.

C. k. Towarzystwo rolnicze w Wiedniu nade-
ślało w darze pysznie wykonany medal bronzowy z na-
pisem w środku: Fünfzigjährige Jubelfeier 1857, na
obwodzie: k. k. Landwirthschafts Gesellschaft in Wien.

W ogóle Biblioteka Towarzystwa otrzymała darem w upły-
nionym roku, lub w zamian za Tygodnik rolniczo-
przem. nadsyłały Towarzystwa i Redakcje w pismach
czasowych:

w języku polskim	5	w tomach	5
„ czeskim	1	„	1
„ kroackim	1	„	1
„ niemieckim	6	„	6

W dziełach i broszurach:

W języku polskim .	87	w tom.	89	Zeszyt	2
„ niemieckim	37	„	33	„	15
„ czeskim . . .	3	„	3		

Razem dzieł . 127 w tom 125 zeszyt 17.

(W liczbę tę nie wchodzi nadesłane do rozprzedaży lub
rozdania pomiędzy Członków).

Nadto Komitet nabywał z funduszów ogólnych Towarzy-
stwa najcelniejsze nowe dzieła we wszystkich gałęziach
literatury gospodarczej. Tą drogą przybyło dzieł:

W języku polskim	6	w tom	7.
„ niemieckim	14	„	11. zeszyt 5.

Prowadzony dalej Katalog bibliograficzny Biblioteki Towa-
rzystwa z dniem 1go Stycznia b. r. okazuje, iż Biblio-
teka w ogóle składa się z dzieł broszur i pism perjo-
dycznych, uporządkowanych i stosownie oprawnych:

w języku polskim	334	w tom	516
„ czeskim	2	„	11
„ kroackim	3	„	12
„ niemieckim	445	„	680
„ francuskim	30	„	44
„ angielskim	2	„	5
„ łacińskim	2	„	3

Razem 818 w tom 1271.

W roku zeszłym pism perjodycznych utrzymywano z fun-
duszów Towarzystwa.

w języku polskim	1
„ francuskim	3
„ niemieckim	15

Razem 19

Biblioteka była codziennie otwartą dla użytku Członków To-
warzystwa, z której w r. z. nie wielu korzystało, bo za-
ledwie 26 Członków wypożyczyło książek 89 — a
przeto niemal o połowę mniej jak w roku 1856.

Tu Komitet poczuwa się do obowiązku uprzejmie złożyć dzięki
tym wszystkim powyżej wyszczególnionym dawcom,
którzy w roku upłynionym zasoby naukowe Towarzy-
stwa naszego szcudrobliwemi darami wzbogacić raczyli.

Fundusze Towarzystwa

pochodzące jedynie ze składek rocznych przez Członków
czynnych w myśl Statutu wnoszących — nie były wolne,
jeżeli kiedy to w roku upłynionym, od zawodów, spo-
wodowanych zaleganiem w przynależnych opłatach, za czas
mniej lub więcej długi.

Komitet wskazanemi sobie środkami przez uchwały ogól-
nych Zgromadzeń starał się z całą usilnością dawniejsze za-
ległości odzyskać, jak równie nie zaniedbywał żadnych środ-
ków w mocy jego będących, by nowych zaległości nie do-
puścić.

Komitet nie sądzi, aby dopełniając przykrego nieraz obo-
wiązku i odzywając się często do zalegających w opłatach
Członków, mógł zasługiwać sumiennie na zarzut natręctwa;
mniema raczej, iż tam gdzie idzie o dopełnienie dobrowolnie
przyjętego obowiązku, nie można poczytywać za upomina-
nie się, co jest tylko przypominaniem, któreby nikogo dra-
żnić a tém mniej obrażać nie powinno.

Jaki skutek osiągnęły starania Komitetu w uregulowaniu stosunków z dłużnikami Towarzystwa, następnę szczegóły wyjaśnia.

W zeszłoroczném Sprawozdaniu na Ogólném Zebraniu w d. 2 marca odczytaném, wykazał Komitet ośmiu Członków należących do kategorii Iej dłużników, jako niepłacących przez lat 4—5, a skutkiem tego zakwalifikowanych do wykreślenia z listy Członków Towarzystwa, od których dług wynosił zlr. 324 kr. 30., a przez rok upłyniony zwiększył się do summy zlr. 404 kr. 30.

Do liczby tych z końcem z. r. przybył jeden z członków kategorii II. dłużny summę za lat 4 zlr. 40 m. k. Ogółem dług od 9 Członków wynosi zlr. 444 kr. 30.

Jeden z téj listy upłacił zlr. 15 i zażądał wykreślenia go z grona Towarzystwa — a zatem resztująca kwota zlr. 40 przepada.

Jeden dłużny zlr. 55 przy odezwie swéj do Komitetu z d. 5. b. m. upłacił zlr. 15, a pozostałość zlr. 40 przyrzekł upłacać częściowo przy corocznych bieżących składkach.

Pozostali stanowią listę dłużników kategorii I i temi są:

Br. Przychocki Teodor . . .	45 zlr.
Ripper Franciszek	50 „
Hr. Romer Wilhelm	45 „
Szulański Franciszek	54 „ 30 kr.
Tettmajer Adolf	40 „
Wilczyński Karol	50 „
Żłowodzki Seweryn	50 „

Razem 334 zlr. 30 kr.

Komitet w przekonaniu, iż na drodze porozumienia z Członkami przedstawiającemi powyższej kategorii Członków na kandydatów, znajdzie większą sposobność wpłynięcia na ich obywatelskie uczucia — wstrzymał się z wykreśleniem ich z grona Towarzystwa. Lecz gdy i ten środek w ciągu upłynionego roku nie zyskał zamierzonego skutku — Komitet sprawę tę oddaje pod ostateczne rozstrzygnięcie Ogólnego Zgromadzenia.

W zeszłoroczném Sprawozdaniu wykazał Komitet dwóch Członków z kategorii II. dłużnych summę za lat 3 zlr. 60. Z tych jeden złożył należność zlr. 30; drugi, którego dług zwiększył się o 10 zlr. przeszedł (jak wyżej) w listę kategorii I.

W miejsce ich Członkowie nie płacący składki za rok 1855, 1856 i 1857 uformowali nową listę dłużników kategorii II, a temi są:

Estreicher Aleksander .	zlr. 25
Skarzyński Erazm . . .	„ 30
Sobolewski Aleksander .	„ 25

Razem . . . zlr. 80

Wreszcie winni składkę za rok 1856 i 1857 Członkowie:

Chwalibogowski Stanisław	20 zlr.
„ Władysław	20 „

Gąsiorowski Leon	24 zlr. 30 kr.
Goldmann Józef Bernh.	20 „
Kaczkowski Zygmunt	15 „
Oleński Władysław	20 „
Padlewski Adam	20 „
Sobolewski Seweryn	20 „

Razem . . . 159 zlr. 30 kr.

Tak do Członków téj kategorii jako i do zalegających składkę za upłynione trzy lata, zgłosił się Komitet przez szczegółowe do każdego odezwy pod dniem 15 listopada 1857 r. do L. 737 z oznaczeniem terminu do d. 1 stycznia b. r. i zastrzeżeniem, iż w razie nieuiszczenia należności, przez pisma publiczne imienne nastąpi przypomnienie.

Summa tych zaległości wynosiła	zlr. 224 kr. 30
Z tych upłaciło trzech	„ 45

Pozostało dłużnych Członków dziewięciu	zlr. 179 kr. 30
Ze zgonem w tym czasie jednego Czł.	
przepadło	„ 20

Pozostało dłużnych Członków ośmiu . . . zlr. 159 kr. 30

Ogólny tedy stan wierzytelności Towarzystwa

jest następujący:

- 1) Jeden Członek przyrzekł złożyć zaległość po odbiorze indemnizacji — dłużny za pół roku 1852 i lata 1853, 1854, 1855 i 1856 z przyływem należności składki za rok 1857 summę 55 zlr. — kr.
- 2) Jeden Członek dłużny za rok 1854, 1855, 1856 i 1857 przyrzekł upłacać przy corocznych składkach zaległość (jak wyżej), a winien 40 zlr. — kr.
- 3) Siedmiu dłużników z Kategorji I. za lata 1852—1857 (jak wyżej) . . . 334 zlr. 30 kr.
- 4) Trzech Członków dłużnych z Kategorji II. za r. 1855 1856 i 1857 . . . 80 zlr. — kr.
- 5) Ośmiu za r. 1856 i 1857 159 zlr. 30 kr.
- 6) Dwóch za wstępne z r. 1857 9 zlr. — kr.
- 7) Dwudziestu trzech za cały r. 1857 . . . 230 zlr. — kr.
- 8) Czterech za drugie półroczne 1857 . . . 20 zlr. — kr.

Razem . . . 928 zlr. m. k.

Stan upadłości funduszu Towarzystwa.

Upadłość funduszu z końcem roku 1855 jak Sprawozdanie Komitetu z dnia 11. lutego

1856 r. 805 zlr. — kr.

Ditto w roku 1856 jak Sprawozdanie z dnia 2. Marca 1856 r. 20 zlr. — kr.

Ditto w roku 1857:

Jeden Członek dłużny za r. 1849, 1850, 1851, 1852, 1853 i wstępne, zobowiązał się corocznie upłacać po 10 złr. na rachunek zaległości—razem za 5 lat: przy odezwie swój z d. 12 Marca z r. zażądał wykreślenie go z grona Towarzystwa nie wniósłszy zaległości 54 złr. 30. kr.

Jeden dłużny za lat 5 i 1/2 zażądał wykreślenia upłaciwszy złr. 15 resztująca należność przepadła w kwocie (jak wyżej) 40 złr. — kr.

Ze zgonem jednego Członka (jak wyżej) upadło 20 złr. — kr.

Ogółem upadłości funduszu Towarzystwa z końcem r. 1857 wynoszą razem . 939 złr. 30 kr.

Z ogólnej liczby 312 Członków Czynnych obowiązanych jest do wnoszenia składek 255, pozostałych 57 uwolnieni są od opłat z tytułu ich powołania lub z powodów w myśl §. 14 Statutu i na mocy szczególnych uchwał Komitetu.

STAN FUNDUSZÓW TOWARZYSTWA.

od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 1857 r.

Przychód.

1. Pozostałość z dawnego rachunku . . . 1051 złr. 44 kr.
 2. Nowe wpływy ze składek od Członków Towarzystwa 2171 „ — „
 3. Różne drobne wpływy 71 „ 48 „
 4. Zwrot funduszu na szkołę praktyczną gospodarstwa wiejskiego, jako awans na stemple, mappy, wykazy podatkowe, litograficzne roboty i t. p. 24 „ 44 „
 5. Wydawnictwo Tygodnika roln. przemysłowego nadwyżkę nad 400 prenumerantów wniosło 37 „ 30 „
- Razem . . 3356 złr. 46 kr.

Rozchód.

1. Pisma perjodyczne, książki i mappy za rok 1857 i 1858 173 złr. 52 kr.

2. Utensylia kancelaryjne 55 złr. 39 kr.
 3. Koszta w czasie Ogóln. Zebrania Towarzystwa w r. 1857 13 „ 9 „
 4. Introigator za r. 1857 25 „ 30 „
 5. Inseraty w dzienniku „Czas“ 34 „ 24 „
 6. Druki i papier na takowe za r. 1857 . 54 „ 20 „
 7. Roboty litograficzne na potrzeby kancelarii wraz z papierem 9 „ 24 „
 8. Czynsz za lokal na biuro Towarzystwa 400 „ — „
 9. Restauracja lokalu 45 „ 35 „
 10. Opał i opalenie lokalu przez rok 1857 119 „ 15 „
 11. Oświetlenie lokalu p. r. 1856 i 1857 39 „ 18 „
 12. Sprawienie stołów, szafy, stołków, sukna i t. d. 80 „ 54 „
 13. Porto pocztowe za rok 1857 57 „ 6 „
 14. Nadzwyczajne drobne wydatki za r. 1857 33 „ 16 „
 15. Awans na stemple, mappy, wykazy podatkowe, litograficzne roboty dla szkoły praktycznej gospodarstwa wiejsk. 24 „ 44 „
 16. Kupno 30 biletów na losowanie w czasie wystawy rolniczej w Wiedniu w roku 1857 15 „ — „
 17. Koszta sprowadzenia pługa wygranego Nr. 9510 losu na wyst. roln. Wied. 4 „ 48 „
 18. Koszta z powodu przesyłki efektów na wystawę rolniczą w Wiedniu . . . 6 „ 9 „
 19. Pensje, wynagrodzenia i gratyfikacje . 1598 „ — „
 20. Pomoc kancelaryjna przez rok 1857 . 38 „ 40 „
- Razem . . 2829 złr. 3 kr.

Dochód złr. 3356 kr. 46

Rozchód „ 2829 „ 3

Reszta złr. 527 kr. 43

pozostaje z dniem 31 grudnia 1857 r. w Kassie Towarz.